

Onderwerp

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid/Nationaal Strategisch Plan

Kern mededeling:

Om invulling te geven aan het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie voor de volgende periode 2023-2027 moet elke lidstaat een Nationaal Strategisch Plan (NSP) opstellen. Provincies, de Unie van Waterschappen en het Rijk hebben de afgelopen drie jaar gezamenlijk gewerkt aan het opstellen van dit NSP. Wij informeren u met deze mededeling dat het definitieve NSP is ingediend bij de Europese Commissie. Formele goedkeuring wordt tussen de 6 en 8 weken na indiening verwacht. U kunt het definitieve NSP en andere informatie over het GLB vinden op www.toekomstglb.nl.

Mededeling:

Eerder bent u via een beeldvormende sessie en Statenmededelingen geïnformeerd over het Gemeenschappelijk landbouwbeleid en het Nationaal strategisch plan.

Eind 2021 heeft de Minister het NSP ter goedkeuring ingediend bij de Europese Commissie. De Commissie heeft vervolgens in maart 2022 gereageerd met een 'Letter of Observations'. Op basis van deze observaties zijn gesprekken gestart met de Europese Commissie over door de Commissie gevraagde verduidelijkingen en aanpassingen in het NSP. De provincies zijn bij die gesprekken betrokken geweest via het gezamenlijke programmabureau van Rijk en provincies en hebben ook bestuurlijk bij de Minister hun aandachtspunten ingebracht. De gesprekken met de Europese Commissie hebben meer tijd in beslag genomen dan verwacht, maar eind september 2022 is overeenstemming bereikt over de definitieve teksten. De Minister heeft het definitieve NSP vervolgens ingediend.

(Voor de laatste wijzigingen binnen het NSP & de implementatie verwijst het college graag naar meegestuurde bijlage #3024527)

Relatie Programmabegroting 2023 Flevoland

Als onderdeel van het NSP zijn kaders gesteld voor de verdeling van middelen over de verschillende onderdelen van het GLB. Dit betreft o.a. de verdeling over de conditionaliteiten en ecoregelingen (hectarevergoedingen), het Agrarisch Natuurbeheer (ANLb) en de niet-grondgebonden interventies. De provincies zijn de komende periode wederom verantwoordelijk voor de regionale invulling van het ANLb en een aantal niet grondgebonden openstellingen (o.a. productieve investeringen voor verduurzaming, samenwerking voor integrale gebiedsontwikkeling en kennisverspreiding). Zowel de landelijke als regionale interventies biedt de provincie de gelegenheid om de benodigde landbouw transitie te ondersteunen.

In de perspectiefnota is reeds aangekondigd dat de PM-post voor verdere dekking van het GLB programma op basis van de afspraken in het Nationaal Strategisch Plan 2023-2027 wordt voorgelegd aan PS.

Voor de uitvoering van de provinciale openstellingen is € 7,75 miljoen cofinanciering benodigd voor de EU-gelden, dit is volgens een landelijk verdeelsleutel. Voorgesteld wordt voor de cofinanciering van het GLB-NSP 2023-2027 in de programmabegroting 2023 7,75 miljoen euro beschikbaar te stellen vanuit de algemene reserves voor een robuuste, tijdige programmering en uitvoering. En

Registratienummer

3024527

Datum

19 oktober 2022

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

daarvoor een uitvoeringsreserve 'Europees programma: GLB 2022-2028' in te stellen om daar de middelen in te storten vanuit de ongeormerkte reserve van de BBR.

Wat levert het op?

Vanuit het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid is het mogelijk om Europese middelen naar Flevoland te halen ten behoeve van de ontwikkeling naar een toekomstbestendige en weerbare landbouw en een vitaal platteland in lijn van de Omgevingsvisie.

De middelen die beschikbaar zijn voor Flevoland betreffen € 22,53 miljoen voor de niet grondgebonden interventies. Hier staat regionale cofinanciering tegenover, waarbij vanuit de provincie Flevoland dus € 7,75 miljoen cofinanciering benodigd is voor de EU-gelden. Daarnaast levert de provincie Flevoland € 1,28 miljoen nationale aanvullende financiering via projecten in kind; we gaan ervanuit dat dit via komende provinciale programma's gedekt gaat worden.

Voor het onderdeel agrarisch natuurbeheer gaat het om totaal € 6.5 mln aan EU-middelen (2023-2028). De provinciale middelen worden op een andere manier gedekt en volgen uit de afspraken vanuit het natuurpact. Dit maakt dus geen onderdeel uit van deze reservering.

Tijdige beschikbaarheid cofinanciering

Tijdige beschikbaarheid van de gehele cofinanciering is cruciaal om te komen tot een robuuste programmering die tijdig uitgevoerd kan worden om zodoende het complete Europees budget te laten landen in het Flevolands landelijk gebied. Gezien de Europese beslissing om gebruik te maken van een overgangperiode (transitieperiode POP3+) voor de start van een nieuwe GLB-periode is er minder tijd beschikbaar voor implementatie en uitvoering van de nieuwe GLB-periode 2023-2027. Indien geen tijdige uitvoering gerealiseerd wordt voor de provinciale onderdelen, komt er minder Europees budget naar Flevoland en kunnen zelfs boetes worden opgelegd. De voorkeur gaat uit naar een eerste openstelling in de tweede helft van 2023. Gezien deze ambitie en potentiële negatieve consequenties is er een noodzaak om medio 2023 te komen tot een robuuste programmering, deze programmering is afhankelijk van de door PS beschikbaar gestelde middelen. Het is noodzakelijk dat de benodigde middelen in één keer beschikbaar gesteld zodat voor de langere termijn zekerheid geboden kan worden en heldere keuzes gemaakt kunnen worden met betrekking tot de programmering.

Relatie met POP3+

Parallel aan de opstart van de nieuwe periode loopt de komende jaren de afronding van het Europees Programma: POP3 2016-2022 met bijbehorende reserve. Pas over 2 à 3 jaren is de totale eindbalans van de uitvoering op te maken, waarbij op dit moment de beschikbare budgetten voor niet-grondgebonden interventies verplicht via afgegeven beschikkingen. Zoals aangegeven is in het lopende Europese programma wel voldoende budget voor de uitvoering door RVO.

Het werken met een nieuwe specifieke reserve vergroot de transparantie, doordat de bestedingen en beschikbare middelen van de beide programma's (POP3+ en GLB 2022-2027) niet door elkaar lopen.

Vervolgstappen

In navolging van de vaststelling van het budget ten behoeve van de GLB-programmering zal Provinciale Staten in 2023 worden betrokken bij de nadere invulling van de interventies, samen met de vaststelling van de provinciale GLB-verordening. De sturingsmogelijkheden zijn ingekaderd binnen de kaders van het NSP en aantal voorwaarden voor een robuuste programmering (zoals beperking uitvoeringskosten).

Mededeling

Bladnummer

3

Registratienummer

3024527

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Overzicht wijzigen huidige NSP tav ingediende plan eind 2021	3024527	

Bijlage bij mededeling Gemeenschappelijk Landbouwbeleid/ Nationaal Strategisch plan (3024527)

Wijzigingen Nationaal Strategisch plan ten opzichte van het in december 2021 ingediende NSP

Veel van de observaties van de Europese Commissie zijn beantwoord door middel van verduidelijking en het aanleveren van extra informatie over het Nederlandse beleid. Een deel van de observaties heeft geleid tot aanpassingen ten opzichte van het in december 2021 ingediende NSP. De belangrijkste wijzigingen betreffen:

1. Duurzaamheidsvereisten

Om in aanmerking te komen voor GLB-subsidie moeten boeren voldoen aan zogenaamde Goede Landbouw- en Milieucondities (GLMC's). Hierin zijn de volgende zaken aangepast:

- GLMC 4, het aanhouden van bufferstroken langs waterlopen. Deze bufferstroken worden op sommige plekken breder (3 in plaats van 2 meter). Er zijn uitzonderingen voor smalle percelen.
- GLMC 6, eisen voor een minimale bodembedekking, is aangescherpt. Voor zware klei is een eis opgenomen dat 80% van het bouwland bedekt moet zijn in een periode van zes weken tussen 1 augustus en 1 november. Die bedekking kan bestaan uit een gewas, gewasresten, stoppels en of mulchen (bodem bedekken met organisch materiaal). Een langere bedekking van de bodem draagt bij aan de biodiversiteit, met name voor overwinterende vogels.
- GLMC 7, gewasrotatie, is aangepast qua eisen, wat met name relevant is in Oldambt.
- GLMC 10, droge sloten, wordt toegevoegd. Hierin wordt gesteld dat langs droge sloten een bufferstrook van één meter gehandhaafd moet worden. Hiermee sluiten de GLB-eisen aan bij de eisen vanuit het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en wordt de waterkwaliteit beschermd.
- Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne heeft de Europese Commissie voor 2023 uitstel van toepassing van GLMC 7 en 8 mogelijk gemaakt.

2. Ecoregeling

In de ecoregeling zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- De puntentoekenning en vergoeding van eco-activiteiten is geactualiseerd en geoptimaliseerd, onder andere op basis van de inzichten van de praktijktoetsen en doorrekening.
- Aan biologische boeren en boeren in omschakeling naar biologische landbouw zal het niveau goud worden toegekend.
- De regiokaart is aangepast om zo een logische indeling op basis van een dominant bouwplan te bewerkstelligen.
- De eco-activiteit 'vezelgewas' is toegevoegd aan de ecoregeling.

3. Jonge boeren

De steun aan jonge boeren wordt versterkt. De top-up voor jonge boeren in inkomenssteun wordt niet verlengd maar uitgefaseerd. Jonge landbouwers, die nog onder het huidige GLB een top-up toegekend hebben gekregen en waarvan de vijfjaarsperiode nog niet is afgelopen, zullen in de nieuwe GLB-periode recht hierop blijven houden onder de nu geldende voorwaarden. De middelen die vrijvallen omdat de top-up wordt uitgefaseerd worden toegevoegd aan het budget voor de vestigingssteun aan jonge boeren. Deze vestigingssteun steunt jonge boeren die zeggenschap in het bedrijf hebben en een duurzaamheidsplan hebben opgesteld met een eenmalig bedrag van €25.000 euro.

4. Biologische landbouw

Het definitieve NSP zet in op uitbreiding van het areaal biologische landbouw in Nederland tot 6% in 2027. In het ingediende concept-NSP betrof dit 3,85%. Het nieuwe GLB stimuleert biologische landbouw via de ecoregeling en de conditionaliteit. Hier wordt invulling aan gegeven door de biologische sector als 'green-by-definition' te beschouwen voor de ecoregeling. Op deze manier komen biologische agrariërs automatisch in aanmerking voor de hoogste vergoeding van de ecoregeling (niveau goud). In het definitieve plan worden ook bedrijven die in omschakeling zijn als 'green-by definition' beschouwd. De biologische sector wordt in het definitieve plan uitgezonderd voor GLMC 7 (gewasrotatie) en kleine biologische bedrijven (≤ 10 hectare) worden uitgezonderd voor GLMC 8 (niet productief areaal). Bovendien wordt de biologische sector nadrukkelijker meegenomen in het Agrarische Kennis en Innovatie Systeem (AKIS) en bij de interventie productieve investeringen. In deze beide interventies wordt in de beoordeling van subsidieaanvragen extra belang gegeven aan subsidie verzoeken van biologische landbouwers. Tevens wordt via de samenwerkingsinterventie de mogelijkheid gecreëerd om de positie van de biologische landbouw in de keten te versterken.

5. Samenwerking

Een belangrijk doel van het nieuwe GLB is het ondersteunen van de transitie van het landelijk gebied. In samenspraak met de Europese Commissie is een aantal GLB-interventies gericht op samenwerking en het European Innovation Partnership (EIP) samengevoegd. Dit sluit beter aan bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied en geeft technisch meer mogelijkheden bij de uitvoering. Voorbeelden zijn de veenweide gebieden en overgangsgebieden N2000.

6. Dierenwelzijn

Indien een interventie betrekking heeft op de veehouderij, zal dierenwelzijn worden meegewogen via voorwaarden, doelen of selectiecriteria. Dierenwelzijn houdt in het borgen van goede voeding, goede omgeving, goede gezondheid, natuurlijk gedrag, positieve emotionele toestand en de intrinsieke waarde en integriteit van het dier. Dierwaardige veehouderijpraktijken worden onder meer bevorderd door binnen de investeringsregeling ruimte te bieden voor investeringen voor dierenwelzijns- en diergezondheidsverbeteringen op het gebied van onder andere huisvesting en diermanagement. In het definitieve NSP is dit aangescherpt door binnen het budget voor investeringen 5% te reserveren voor investeringen die dierenwelzijn bevorderen, zoals het vergroten van de beschikbare ruimte per dier.

Versoeplingen bij implementatie

Het nieuwe GLB gaat in per 1 januari 2023. Het definitieve NSP komt op een moment dat boeren hun bouwplannen voor volgend jaar veelal al hebben gemaakt. Dit zorgt voor onzekerheid bij zowel de boeren als de uitvoeringsorganisaties. Vooral de benodigde aanpassing van de ICT op de nieuwe situatie van de bufferstroken vraagt veel tijd van RVO, tot in februari. Er is met Rijk, RVO, provincies en vertegenwoordigers van de sector gezocht naar mogelijkheden om onzekerheden weg te nemen en deelnamebereidheid en daarmee het doelbereik van het GLB te vergroten alsmede ook de uitvoerbaarheid voor de uitvoeringsorganisatie. Daartoe zijn de volgende besluiten genomen:

- De aanmelding voor de basisbetaling en ecoregeling zal eenmalig van 1 maart tot en met 15 mei via de Gecombineerde Opgave plaatsvinden. Voor het ANLb wordt de beschikkingsperiode verruimd en afgestemd op de aanmelding voor de ecoregeling.
- Om de instapdrempel in 2023 te verlagen (bijvoorbeeld voor boeren die hun bouwplan voor 2023 al rond hebben) wordt de instapeis voor de ecoregeling éénmalig aangepast voor biodiversiteit en landschap. Hierdoor wordt het voor meer boeren mogelijk in 2023 deel te nemen en ervaring op te doen, waardoor de deelname over de gehele GLB periode hoger kan liggen. Immers, indien bedrijven in 2023 niet kunnen voldoen, komen deze mogelijk niet terug in 2024.
- De korte voorbereidingstijd en de hierboven beschreven aanpassingen zorgen voor een grotere kans op administratieve fouten bij de aanvragers. Daarom wordt in 2023 een verlicht sanctieregime toegepast. Een boer kan immers niet gehouden worden aan eisen waarvan hij

niet tijdig op de hoogte was. Hierdoor wordt door middel van controles wel vastgesteld wat niet goed is geregistreerd, maar volgt daar in het eerste jaar niet altijd een sanctie op.